Ч. 346 (13.545). Львів, неділя 31. грудня 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 золяр. Франції, Голянії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-28. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Словацькі шовіністи нищать українські написи у Пряшеві.

Як відомо, на Закарпатті мають не тільки всі державні уряди (староства, залізничі стації, почтові уряди і т. д.), як і уряди комунальні (магістрати), але також приватні підприємства, крамниці то-що подвійні написи: в українській і чеській мові. Такіж написи істнують і в тих повітах східної Словаччини, в яких живе компактною масою українське населення. Це було і є сіллю в оці словацьких шовіністів, які забули, що ще так недавно словацьке населення терпіло разом з українцями під спільним мадярським ярмом, а нині ведуть супроти українців таку саму політику денаціоналізації, яку вели колись мадяри. Ті словацькі шовіністи стараються ліквідувати українські школи, перевели тенденційно спис населення, виказавши на Словаччині замісць 200.000 українців не цілих сто тисяч, а в останньому часі почали акцію в напрямі усунення українських написів з усяких підприємств, заведень, крамниць і т. д. Найновіші закарпатські часописи повідомляють, що таку акцію переведено вже у Пряшеві, осідку греко-кат. епископства, де при „очищуванні" міста від мадярських написів усунено подекуди також написи українські.

У звязку з тою акцією словацьких шовіністів закарпатська преса накликає українське населення на Словаччині, зокрема в Пряшеві, постояти за права свого народу і дати словацьким зазіханиям належний відпір.

Чому буковинські українці пограли вибори?

Черновецький „Час" (ч. 1498) застановляється у статті „Міркування з кінцем року" над причинами, які довели до того, що при недавніх виборах до румунських установ буковинські українці програли баталію майже на цілому фронті. Причини— поруч малої нац. свідомости і політичного невироблення українського населення з одного та виборчих зловживань і натиску з другого боку — добачує „Час" у великих помилках, що їх поробили дотеперішні політичні провідники нашого народу у своїй роботі. Ті помилки обіцює „Час" представити у чергових числах, а покищо стверджує, що „якби у нас було, як у людей, то при всім ліберальнім терорі повинні би українці вибрати з черновецького повіту 4 послів і 3 сенаторів, а зі сторожинецького 2 послів і 2 сенаторів." Тимчасом вийшло таке, що замість 11 представників вибрали українці тільки одного свого незалежного кандидата, яким є посол д-р В. Залозецький.

Загострення протиукраїнського курсу.

Як відомо, на сесії центрального екзекутивного комітету радянсько-української республіки принято постанову про рішучу боротьбу з українською націоналістичною опозицією, яка дісталася в компартію і державний апарат. У звязку з тією постановою виключено з партії й потягнено до відповідальности трьох чільних комісарів українців, що займали відповідальні становища: Андрія Річицького, Макаренка і Гришу. Річицький займав кілька літ становище начальника секції пропаганди і преси при ЦК компартії на Україні.

Мусоліні запросив Саймона до Риму.

ПАРИЖ, 29. XII. ПАТ. Часописи довідуються з Риму, що британський амбасадор у Римі Дрюмонд, який прибув на острів Капрі, привіз сер Саймонові лист Мусолінія з новорічними побажаннями та запрошенням до Риму на день 4. січня, щоби відбути конференцію про головні справи европейської політики. У звязку з тією конференцією французька преса надіється, що основи проектованого компромісу в справі розброєння будуть зближені до англійської тези, яка щоб догодити поглядам Гітлера і Бонкура, признає Німеччині право зброїтися й домагається від Франції частинного розброєння.

—o—

Проти політичних реформ у Румунії.

Букарештенська преса повідомляє, що між першими законами, які уряд предложить новому парляментові, буде проект закону про охорону держави. Закон має на меті забезпечити теперішний політичний порядок у Румунії. Уряд хоче довести до того, щоби в Румунії не могли розвиватися ніякі переворотові політичні партії ані політичний рух зі сепаратистичними тенденціями.

Довкола французької відповіди.

ПАРИЖ, 29. XII. ПАТ. Міністер Поль Бонкур приняв учора французького амбасадора з Берліна Франсуа Понсета і дав йому подрібні інструкції в справі відповіди, яку французький уряд виладив для уряду німецького. Як передбачують, французька відповідь буде доручена аж після повороту Гітлера зі святочних ферій до Берліна, що станеться мабуть 5. січня. Безпосередно після конференції з амбасадором Понсетом між. Бонкур приняв на чергових авдієнціях польського амбасадора Хлаповського і радянського амбасадора Довгалевського. Преса підкреслює, що в розмовах з амбасадорами обох держав між. Бонкур познайомив їх з рішеннями французької ради міністрів і змістом ноти, якою французький уряд відповів Гітлерові на його пропозиції.

—o—

Ширіть наш часопис!

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w składzie S. O. W. Medyński jako Przewodniczący, S. O. M. Młynarski i Dr. J. Lacker jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 338 czasopisma „Dilo" z daty Lwów dnia 22. 12. 1933 do Sygn. VI 1 Pr. 656/33 na posiedzeniu niejawnem w dniu 23. grudnia 1933 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 20. 12. 1933 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Dilo" Nr. 338 z daty Lwów dnia 22. 12. 1933 zawierającego w artykule Panachyda w całości z tytułem [illegible] art. 154 k.k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać [illegible] w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego [illegible] Zarazem wydaje się [illegible] redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie [illegible] umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 [illegible] do 400 złotych. Uzasadnienie: [illegible] drukiem wymienionego wyżej artykułu [illegible] w tendencyjny sposób podkreślić [illegible] przestępców skazanych prawomocnym wyrokiem [illegible] w taki sposób pochwalać czyny karygodne [illegible] 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. [illegible] dnia [illegible] Protokół [illegible] Janowicz st. sekretarz

Ніяких безпосередніх розмов!

Франція відмовляється вести безпосередні переговори з Німеччиною.

Львів, 30. грудня 1933.

Від часу, коли Німеччина виступила з Ліги Націй і розбройної конференції, [illegible]

цуськими арґументами, що нині стали вже безпотрібні!), то у Франції антинімецькі настрої зросли. Бо у Франції явними і скритими прихильниками ревізіонізму, як засобу для тривкого замирення з Німеччиною була лівиця, радикальні соціялісти й соціял-демократи, які еглі, під впливом соціялістичної і жидівської німецької політичної еміґрації заняли засадничо вороже становище супроти гітлерівської Німеччини.

Таким робом добра воля нової Німеччини стрінулась по другому боці з перешкодами передовсім психольоґічної натури. Однак не тільки вони грають ролю. Адже найбільше зацікавленими тут — у неґативному змислі — є союзники Франції, малі держави, для яких безпосереднє франко-німецьке порозуміння означає в більшій або меншій мірі небезпеку німецької політичної експанзії, так само, як розбиття Ліґи Націй означає втрату міжнародного терену, на якому вони, малі держави мали формально рівний голос з усіми великодержавами, та фактично разом із Францією всіх інших майоризували.

Ми згадували про це недавно з приводу побуту мін. Бенеша у Парижі. Після Бенеша поїхав туди бельґійський міністр закорд. справ Гіманс. Тепер заповіджений приїзд до Парижа королів Румунії і Юґославії. Все це меткі заходи з одною спільною метою: відтягнути Францію від безпосередніх розмов з Німеччиною, які самі собою є вже небезпечні, як реальна можливість ліквідації франко-німецького спору та зміна всієї дотеперішньої політичної системи в Европі!

І ці заходи видали вже наслідки. 3-годинна нарада премєра, міністра закордонних справ та міністрів війни і народньої оборони Франції (всі чотири були вже премієрами!) покінчилася засадничим рішенням у безпосередні офіціяльні переговори з Німеччиною не вступати, а повна рада міністрів те становище затвердила. Засадничі умовини Німеччини, у тому виді, в якому вони продістались до преси, та які мали творити підставу безпосередніх переговорів, не пропонували ніяких радикальних змін: не згадувалось там про якісь територіяльні ревізії, про кольонії, про воєнну морську фльоту і т. п. „страшні" речі. А всеж, казалось про перебудову райхсвери, про збільшення її числа зі 100.000 мужви й старшин до 300.000, про збереження спортово-військових формацій (хоч і під контролею), врешті про пакт неаґресії між Францією і Німеччиною. Переговорювати на такій базі, це значило для Франції у засаді признати банкроцтво розброєної конференції, у засаді погодитися на ревізію військових клявзуль версайського мира та піддати в сумнів заґарантовану Анґлією льокарнську умову. Піти на цей шлях — Франція злякалася. В останньому рішенні франц. кабінету кажеться знову про Ліґу Націй, як про єдину установу, в рямцях якої Франція готова з усіми про все дискутувати, а як єдину фірточку для безпосередніх розмов — називається звичайний необовязуючий та інформаційний звязок з дипльоматичними представництвами.

Таким робом спроби санації европейських відносин знову застрягли на мертвій точці. Коли, хто і як її з неї зрушить — про це невідомо. По Европі розїздає тепер анґл. мін. закорд. справ Саймон, який обертається теж у завороженому колі: бажання піти Німеччині назустріч, втримати анґльо-французький алянс, співпрацювати з дипльоматією Мусолінія та врятувати від дискредитації розброєну конференцію з огляду на особу її голови п. Гендерсона — це більше ніж квадратура кола!

Цікаве тут становище Польщі. Ніби п. Поль Бонкур має приїхати до Варшави й разом з мін. Беком поїхати до Москви. Але це повищо поголоска. Здається, що Польща зуміла вже дещо унезалежнити себе від Франції та веде власну політику, якої перше завдання — відчути тенденції політики Німеччини та не допустити до того, щоби найтись ізольованою з заходу і сходу. І — треба признати — ця політика має деякі успіхи.

„Ганебна роля Скрипника..."

Нові написи московських ставлеників на VI. сесії Всеукраїнського Центр. Виконавчого Комітету у Харкові.

Варшавська аґенція ВУ подає докладний звіт з VI. сесії Всеукр. Центр. Виконкому, формально найвищої „законодатної" установи української соціялістичної „республики", на ділі одної з експозитур московського партійного політбюра. Сесія розпочалася 20 грудня ц. р. і нічого нового по суті не принесла. Як виходить зі звіту „подвизався" головно Петровський, а з усіх інших промов цікавий хіба ще виступ „пролетарського письменника" Кулика, який виступив з великою обороною московсько-більшовицької протиукраїнської політики на полі культури, доказуючи, що це саме є правильна „українізація"!..

Присутніх було на сесії 300 делеґатів, з того 192 членів Всеукр. Центр. Виконкому і Всесоюзного ЦВК (себто ще більше москалів і жидів), 38 голов районових виконкомів і 27 голов сільських совітів. Присутні були теж репрезентанти моторово-тракторних станиць, совхозів, колхозів, харківських партійних, професійних і суспільних орґанізацій, та найбільших підприємств. В дипльоматичній льожі сиділи представники держав, що мають у Харкові консуляти. За презідіяльним столом засіли: Петровський, Чубар, Балицький, Попов, Сухомлін, Затонський, Шліхтер, Порайко, Войцеховський, Михайлик, Поляков, Горлинський, Пилацька, Ткаченко і Громилин. Відкрив сесію великою промовою голова ВУ ЦВК Петровський, який славив „величезні успіхи" совітського промислу та „переможення недомагань у сільському господарстві". Ці „успіхи" є наслідком більшовицької боротьби за реалізацію ґенеральної лінії партії та мудрих вказівок „вожда всесвітнього пролетаріяту тов. Сталіна". Петровський підкреслює „заслуги" (!!) „славного вартівника революції — ҐПУ", яке саме святкує ювилей свого 16-літнього існування (голосні оплески). ҐПУ викрило (казав далі голова „українського парляменту") багато злочинців у системі комісаріяту хліборобства і народньої освіти та у Всеукраїнській Академії Наук. Партія розбила націоналістичні ухили і націоналістів, які у своїй зрадницькій контрреволюційній роботі лучилися з імперіялістичними інтервентами. Виконуючи безпосередні інструкції фашистів, вони змагали до зірвання соціялістичної перебудови народнього господарства України, відірвання України від СРСР та привернення капіталістичного устрою. Однак клясова боротьба не скінчилася, а прихід до влади в Німеччині фашистів та активізація японського імперіялізму додає відваги клясовим ворогам і змушує до підвищення клясової чуйности...

Промовець займається теж проблемою реалізації ленінської національної політики на Україні. З прикрістю признає, що в цій ділянці партійні і совітські орґанізації провинилися в минулих роках через багато „недоглядів". Покликується на реферат Косіора і промову Постишева, як зразкове зясування ситуації. „Ганебну ролю відіграв б. комісар освіти України Скрипник. Він зробив ухил від головної лінії ленінської національної політики і біля нього витворився гурт шкідників та шпигунів, які приготовляли інтервенцію на Україні. За посередництвом Скрипника орґанізації шкідників скермовували культурно-освітню працю на шлях відірвання української мови, літератури, культури й мистецтва від СРСР, маючи на увазі відірвати Україну від СРСР. Це сприяло витворенню на Сов. Україні злочинних ґруп, звязаних з дефензивою капіталістичних країв і працюючих над орґанізацією повстанчих ґруп на Україні"... Далі накидається Петровський на „пвзунів", „виродків" і „смітярів з фашистівських сіней" та закінчує свою промову з емфазою окликом, що „націоналістам ніколи не вдасться відірвати Україну від СРСР."

Після реферату голови наркому Чубара про господарський плян УСРР на 1934, корреферату Коцюбинського, Конотопа (про Донбас) і Лавринцева про комунікаційні справи), промовляв *Кулик*, голова орґанізаційного комітету „Спілки совітських письменників України". Він прославляв величезні здобутки української народньої освіти за часів більшов. влади та з обуренням протиставився закидам клеветників радвлади,

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 31. ГРУДНЯ 1933.

ПАВЛЬ БЛЬОК.

ЖИТТЄВІ НЕСПОДІВАНКИ.

МОДЕРНЕ ПОДРУЖЖА.

Багато з того, що мало колись подружжа, нині щезло; та заздрощі все ще залишились. Та мало є нині таких чоловіків, що пробували би боронитись перед зрадою своєї жінки так, як це зробив месіє Літієр. Кожного ранку, коли він ішов до бюра, зачиняв свою жінку на ключ у кімнаті, а коли й це не видавалось йому досить безпечним, наклав їй силоміць „пояс чистоти". Як цей пояс виглядає, можуть цікаві переконатись оглянувши його у паризькому музею „Клюні", де ще зберігся один його примірник з 16-го віку. У провінціяльних музеях є ще пізніші зразки цього винаходу на доказ, що і в пізніших віках трапляються заздрі чоловіки і непевні жінки. Нас цікавить нині не легкість обичаїв давніх віків, а покірливість жіноцтва. Якби нині який чоловік хотів наложити своїй жінці пояс невинности то вона, як спортовка перш усього побила би його, а потім передала до психіятричного інституту як ненормального типа.

Та мадам Літієр не належала до модерних. …она пішла слухняно зі своїм чоловіком до …далажиста, де заплатили вони без здивування … франків за бажаний апарат. Як нову забез…ку чоловік придумав ще до пояса штучний …омок, якого не міг би відчинити навіть кломник. І ця подружа пара жила би довго у гармонійній згоді, якби пан Літієр не хотів робити експериментів з новими ланцюжками і механічними винаходами. Одного дня жінці було таки за багато і вона пішла до комісаріяту поліції, де задемонструвала свої муки.

Поліція заарештувала чоловіка і почала слідство на підставі 344-ої статті карного кодексу, де навіть є згадка про кару смерти. Та так зле справа не стоїть. На допиті виявилось, що пані Літієр заплатила за історичний пояс з власних ощадностей, далі відкликала скаргу і бомбардує суд проханнями, щоби випустили її чоловіка, з яким була щаслива.

Цю історію підхопила паризька преса і паризькі кабарети і подружжя Літієр стали славні, як Абеляр і Гельоїза. Одночасно знавці покликуються на твір д-ра Кофенона, де стверджено, що ще у 1885 р. були у паризькій пресі оголошення про продаж таких поясів. Був навіть випадок (читачі, не лякайтесь!), що продали такий апарат для охорони невинности чоловіка. Справа Літієрів має ще іншу цікаву подробицю. Очевидці і всі, що бачили фотографію пані Літієр стверджують, що вона погана як смерть, така погана, що навіть найсміливіші не відважились би підійти до неї. Пан Літієр мусить бути в ній засліплений, коли досі не запримітив цього. На кожний випадок тих 325 франків не були викинені гроші.

ЖІНКА, ЩО ПЕРЕМОГЛА СТАРІСТЬ.

Минулого року весь Париж бух захоплений одною німкою, що в поважнім віці не скривала своїх літ. Навіть преса, що взагалі не признає нічого німецького, писала про грацію і непереможну привабливість цієї дами. Один критик славив її за інтеліґентну розмову, другий описував її повну гідности та розуму поведінку з тими всіма мужчинами, що захоплюються нею. Вона — молода, чеснотлива, повна сил і ніжна, артистка і дама.

Прирівнювали її з ріжними славними жінками від Нінон де Лянкльо до Колети, що так само любить і розуміє звірів. Ця дама не грає у кіні, у театрі теж не виступала, хоча кожна інтеліґентна жінка вміє грати і виступати. Вона не письменниця, не малярка, не різьбарка, не співачка, не діячка, не летунка, не світова дама — вона якомога немодерна аж до ранньої руханки включно, яку вживала ще тоді, коли не була світовою дамою.

Єдина кокетерія, яку вона вживає це та якої не вживає ніодна кокетна дама: вона повідомляє всіх і вся про свій вік. Коли вона на засовім коні показує своє мистецтво і легко скаче, пересилаючи привіти публиці, її менажер з арени кличе:

„Мої пані і панове! Пані Тереса Ренц, яку ви саме тепер привитали оплесками, скінчила 10. квітня 1932 року 73 роки!"

Хто може — нехай пробує її наслідувати.

ВЕСЕЛИЙ ШЛЮБ

Перед мером V-ої паризької дільниці стояла молода пара готова до шлюбу. Наречений був елеґантний, хоч трохи екзотично одягнений, наречена — весела, бідна парижанка. Урядовець ледве прочитав прізвище: Могамед Шеріфіян Десукі.

— Як написати ваше прізвище?

— Воно написане у паперах, які маєте у

лаче на Україні йде систематична ліквідація українізації. ..

На внесок якогось *Дудка* ЦВК рішив вислати привітні телеграми Сталінові, Калінінові, Молотову і всім центральним московським партійним владам...

Ще одна нота до Німеччини.

ПАРИЖ, 29. XII. ПАТ. В політичних колах говорять, що англійський кабінет вишле в найближчих днях німецькому урядові ноту в справі розброєння, домагаючись, щоб обмірковувати ту справу в рамах Союзу Народів. Зі загальним змістом тієї ноти британський амбасадор в Парижі льорд Тірель познайомив, як кажуть, міністра Бонкура і бельгійського міністра Гіманса в Парижі.

По широкому світі.

— У Варшаві відкрито 28. п. м. дієцезальний православний збір вірних варшавсько-холмської дієцезії під проводом митрополита Дениса.

— Поліція в Есені арештувала й запроторила в концентраційнім таборі двох професорів лікарів, що поширювали некорисні поголоски про штурмовців.

— Німецька поліція в Емеріх відкрила в багатьох книгарнях торговлю листівок з портретами Гітлера, на яких канцлер має у волоссі виретушовані голови Леніна, Распутіна і Кляри Зеткін. Сконфісковано велику скількість тих листівок.

— Шурин Ван дер Лібе разом із адвокатом вніс просьбу до през. Гінденбурга, щоби помилував засудженого на смерть Лібе.

— Конференція провідників національно-соціялістичної партії відбудеться 5—7. січня в віллі канцлера Гітлера в Оберзальцберг біля Берхтесґадену.

своїй кишені, пане мер — сказав чужинець з чемним поклоном.

— Ви помиляєтесь, пане, — відповів мер — але заки встиг докінчити речення, чужинець уже витягнув йому з кишені свою карту тотожности, пашпорт і жіночу, наперфумовану хустинку.

— Вибачте — сказав чужинець — за недискретність, це мабуть спомин від вашої пані.

Мер збентежився. Коли він злучив руки новоженців, нараз свідки побачили, що між ними руками появились рожі. Коли новоженці мали зложити таксу за шлюб, молодий витягнув ці гроші з кишені писареві, що сидів над книжкою. Одночасно з книжки витягнув він пару підвязок і пару канарків. Присутні почали зглядатись. Тоді молодий добув звідкись цілу серію білетів, на яких можна було прочитати: „Квілі-Квілі, єгипетський чарівник, мистець двору ріжних Величностей“.

Квілі-Квілі підійшов серед загального сміху до мера:

— Пане мер! Ви такі симпатичні, що мушу вам звернути золотий годинник, який випадково заблукав до моєї кишені.

Один із репортерів, що найшовся там, спитав чарівника, чи не може він показати всім своєї славної штуки, якто одна з присутніх дам щезає.

— Ні, на жаль — відповів закоханий Квілі-Квілі — відтепер цієї штуки показувати не буду, бо я хотів би, щоби моя дама залишалась завсіди при мені.

— Хіба, що сама щезне — докинув якийсь злобний.

Переклав А. Б.

„Фільософія“ пана Винниченка.

До характеристики колишнього партійного товариша.

III.

Від місяця лютого 1919 р. Винниченко опинився на добровільній еміграції. О, звичайно, він постарався стати в позу „вигнанця“, і в своїм „Відродженні нації“ робить із себе майже Віктора Ґіго, „зацькованого реакцією“. А якже! Аджеж якийсь французький полковник-піжон Фреденберг дозволив собі в лютім 1919 р. заявити українцям, що Винниченка, Петлюру та Чехівського треба вигнати з українського правительства, як собак (**chasser comme les chiens**). З ласки Фреденберга мали лишитися на чолі української республики тільки такі провідники, як Андрієвський, Швець та Макаренко. Українські делеґати протестували проти таких вибриків зарозумілого француза і не злякалися перед його погрозами. Але „революціонер“ Винниченко злякався примхуватого французького полковника, що уявляв собі Україну чимсь подібним до Малаґаскару або Ґвінеї. Винниченко поїхав за кордон. Замісць того щоб іти в маси, вести їх, переконувати, будити, — Винниченко „ізбра благую часть“, оселився в Відні і писав „Відродження нації“. А одночасно повідомляв знайомих у Камяниці, що біднує в Відні, і просив грошей. З якою ненавистю читав цей чоловік звістки, що всеж українська армія уперто бореться з ворогами, що народні маси йдуть проти більшовиків, не зважаючи на їхнє „радянську владу“ та інші політичні лозунги. Жовчю й отрутою писані рядки Винниченкової „Нової Доби“ в Відні та його трьохтомового „Відродження нації“, в якім він з насолодою мазохіста повторює: „І погнали Винниченка, як собаку“... „Нікимже мучимі, но самі ся мучать“, цими словами літописця можна сказати про цю вигадану, поетично вифантазовану „траґедію“ Винниченка-„вигнання“.

Нарешті прийшла для Винниченка нова несподівана шанса! В ряди червоної армії Ленін і Троцький покликали 1920 р. всіх патріотів Росії. Зголосився був царський ґенерал Брусілов, але не зостався позаду й Володимир Винниченко. Правда, він „чесно з собою“ думав, що він оборонятиме „українську революцію“. Своєї революції не схотів обороняти, мовляв, „утомився“, але їхати в Харків року божого 1920 на посаду заступника голови ради більшовицьких комісарів енерґії вистачило!

Саме в вересні 1920 р., підчас комісарювання Винниченка в Харкові, мені довелося перебувати нелеґально під більшовицькою владою в Катеринославі над Дніпром. Звістка про цей новий Винниченків „вибрик“ тяжко вразила всіх українців, зосібна ж соціялістів. „Зрадник“, „провокатор“, — іншого імени не було для Винниченка на Україні.

Покійний Микита Шаповал оповідав мені та І. Мазепі в Празі 1921 р. про таку пригоду з Винниченком, що перервала його комісарування в Харкові. Одного дня до Харкова прийшла була делеґація від українців селян і робітників. Делеґація звернулася до Винниченка зі скаргою на здирства „червоних“, на розстріли невинних людей, на всякого роду насильства. Хтось від щирої душі так і сказав Винниченкові: „Хоч, мовляв, усі знають, що ви продалися більшовикам, то всеж віримо, що, як українець, маєте ще в серці хоч трохи жалю до своїх людей, то скажіть слово в нашій обороні“.

Таке „Евшан-зілля“ примусило Винниченка негайно шукати стежки назад, до Західної Європи...

Здавалося, що вже після цього експерименту Винниченко вилікувався від більшовицької хвороби та від того, що в науковій літературі називаеться „наївним космополітизмом“, з його символом — „спільним котелком“. Наївний космополітизм — це карикатура на інте[рнаціо]націоналізм. Інтернаціоналізм визнає націю, як історичну життеву реальність, інтернаціоналісти працюють в межах своєї нації для її культурного й морального піднесення до найвищих щаблів вселюдськости, з збереженням усіх [ці]них рис національної вдачі, традиції, спо[собу] думання. Інтернаціоналізм визнає рівність [між] народами. Наївний космополітизм — це по[лі]тика „спільного казанка“, це з одного боку, або вираз хижацьких настроїв народів-панів, що мріють про „злиття націй“ (ленінізм) в одній універсальній мові, при чім підсвідомо або й свідомо свій нарід, свою мову вважають за „клясичні“ та „взірцеві“ для такого злиття, — а з другого боку цей наївний космополітизм виявляється у мало свідомих націй, що ще не усвідомили собі своєї власної індивідуальности та національних економічних інтересів. Аджеж нація є в значній мірі, а інколи й переважно **економічним організмом!**

Наївний космополітизм п. Винниченка найвиразніше показався в його розмові з Троцьким у Москві 1920 р. Троцький домагався права Росії на володіння Донецьким Басейном на Україні, з його вугільними багацтвами. Наївного космополіта Винниченка це обурило й здивувало, про що він і писав після свого повороту за кордон. Ідеольоґія „одного котелка“ міцно засіла в Винниченковій голові. Як побачимо далі, від свого наївного космополітизму Винниченко не вилікувався й досі. „Предметне навчання“, яке йому дали були московські більшовики, минуло для нього, нездібного учня, безслідно.

IV.

Через опозицію до більшовиків, через „революційно-демократичний союз“, який він пробував заснувати на еміґрації у 1924 р. разом з Шаповалом, Ґалаґаном і ін. Винниченко дійшов нарешті до ідеольоґії „Повороту на Україну“, що виложена в його брошурі цієї назви 1926 р.

Винниченко публично проповідує „лодикійську етику“, радить українцям-еміґрантам їхати на Україну, не вважати на те, що доведеться „каятися“ і засуджувати публично свої погляди й дотеперішню діяльність, бо, мовляв, головне — бути щирим, чесним із собою, бож у душу мою, що я в дійсности думаю і чого хочу, ніякий чекіст не заліге.

...иниченкова „етика“ спричинила сотні ... жертв, особливо поміж українською ...». Багато пішло на „Смєну Вех“, а там са... рипяло й комуністичну ідеольогію. Скільки ... легковірних покутує тепер в совітських тюр...х і засланні *Винниченків гріх*, скільки іх за...латило кровю своєю за те, що послухали порад ...цієї безхарактерної людини? „Растлитель мла...денцев“, — так прозвали були Винниченка на ...грації за його поради „повороту на Україну“. ...він постарався якнайбільше розплодити між ...раїнськими емігрантами „поворотництво“, ...ч його „чесність із собою“ не дозволила йому ...самому спробувати ще раз „повороту на Україну“.

І ось тепер виявилися результати цієї етики „з подвійним дном“. Де ті „поворотці“, яким Винниченко пророкував широку культурну роботу на совітській Україні? Розсіяні по Сибірах, Туркестанах та інших Соловках, інші, як Лозинський, Пирхавка та багато інших мусять під московським кнутом „признаватися“, що вони „готували повстання, як сигнал до інтервенції“... Ст. Рудницький, український географ, десь „українізує“ в Рязані чи в Пскові і з ним ціла фаланга культурних українських „поворотців“.

Але за Винниченкову подвійну етику тепер мусять відповідати й безперечно переконані комуністи-українці, — між ними Річицький, Вікул, Букшований, Балаш, Авдієнко і багато, багато інших. Бо Москва їм закидає тепер, що вони були, мовляв, „дворучниками“. Косьори, Попови й Постишеви покликуються на Винниченкову етику „чесности з собою“, яка нібн була засвоєна від нього українськими комуністами. Нарешті самому Винниченкові більшовики чепляють тепер „епіс... тов орвенс“ — „запеклого контрреволюціонера“ (резолюція ЦК КП(б)У з 22. листопада 1933).

І в цей мент чуємо голос „фільософа“ з Па... ...жа, що він, бачите, комуніст з переконаннями ... йому, мовляв, ніяк не личить висловлювати бульварні погляди про те, як російські більшовики вимордують на Україні голодом „буржуйських“ робітників і селян. Оце таки „фільософський світогляд“! Там, на занесеній снігом Україні все мовчить, бо „благоденствує“ під канчуками Постишевих і комп., там навіть із справжніх комуністів-українців точать кров московські сатрапи, там жертви довіря до авторитету Винниченка гниють у льохах і казаматах „Чеки“, але п. Винниченкові це байдуже. Він-же має певний фільософський світогляд та „політичні переконання“!?

Про такі характери писав Франко огненими словами:

„Мій учитель був пес, що на лапки стає
І цілує ту руку, яка його бє“..!

Шевченко у своїй містерії „Великий Льох“ оповідає про тих близнят, що мають народитися від української матері:

„Один буде, як той Ґонта,
Катів катувати;
Другий буде (оце вже наш!)
Катам помагати...“

Цих „двоє близнят“ сплелося трагічним вузлом в особі одного Володимира Винниченка. Він колись боровся проти катів а тепер він „*катам помагає*“. Помагає вже хочби тим, що *мовчить* з приводу того, що Україну ті кати довели до голодової смерти й до людоїдства.

І нехай пан Винниченко не ховається за ширму „фільософського світогляду“ та „політичних переконань“. Хто знає вдачу цієї людини, не повірить в його „світогляд“ або в „переконання“. Винниченко — це тип жорстокого, патольогічного експериментатора, людина з „суб'єктивною етикою“, яка виявляється в безмежнім себелюбстві, людина з повною атрофією чуття політичної й моральної відповідальности за свої слова та вчинки.

Це „раб лінивий“, що закопав даний йому талант у землю і втік за кордон шукати щастя. Це „щастя“ він знайшов у тих будинках, що їх придбав у Парижі за гонорарі, які йому ласкаво дозволила виплатити Москва. Ця матеріяльна залежність від Москви ще більше обтяжує пана Винниченка з його „фільософським світоглядом“ та з „політичними переконаннями“.

Dixi et animum levavi...

Прошу у читачів вибачення за деякі різкі вирази. Писав це щиро і з переконанням. Ніколи я не зачіпав особи п. Винниченка, бо вважав його за *мертву людину*. Але виявилося, що мертвий заговорив про „фільософський світогляд“. Нехай це буде епітафія, хоч і довга, над могилою живого трупа, облитого кровю його колишніх однодумців.

Прага.

П. Феденко.

Українські політичні вязні в чортківській вязниці.

У карно-слідчій вязниці в Чорткові перебувають тепер отсі українські політичні вязні:

І. Засуджені:

1) Мирослав Чорненький (4 роки), 2) Микола Кузьмик (4 роки), 3) Дмитро Потятиник (3 і пів р.), 4) Семен Дутка (3 р.), 5) Ярослав Клим (3 р.), 6) Антін Комарницький (2 і пів р.), 7) Петро Федів (2 р.), 8) Тарас Левчук (півтора р.), 9) Осип Кузик (півтора р.).

II. Слідчі:

1) Іван Школьний і товариші: Василь Гринчишин, Осип Дериганка, Василь Марків, Михайло Музика, Гринько Правіцький, Павло Фіголь, Микола Фіголь і Василь Якимишин. Усі вони сидять у слідчій вязниці ще від травня ц. р. Дістали вже акт обвинувачення за злочин головної зради (приналежність до ОУН). Дня 22. січня 1934 р. зачинається їхня розправа перед лавою суддів присяглих в окр. суді у Чорткові. Боронять чортківські адвокати: д-р Володимир Електорович і д-р Михайло Рослик.

2) Володимир Балацко й товариші: Володимир Дідич, Кость Добрянський, Яків Гніздовський, Степан Онищук і Мирон Бачинський. У слідчій вязниці перебувають від вересня ц. р. На днях мають дістати акт обвинувачення за злочин головної зради (приналежність до ОУН).

3) Петро Підгорецький і товариші: Іван Городиський, Петро Кульчицький, Степан Шавель — молоді селяни з села Верховець п. Копичинці.

4) Іван Білоус з Дуплиськ, пов. Заліщики.

Петрові Підгородецькому й товаришам та Іванові Білоусові закидають теж поповнення злочину головної зради через приналежність і діяльність в ОУН.

Добре булоб, якщо чортківське громадянство зацікавилось би дещо цими українськими політ. вязнями, саме з нагоди недалекого Різдва Христового.

Тих політ. вязнів, що мали більші присуди, а саме Михайла Гринчука (9 літ), Василя Стадника (6 і пів р.), Василя Антонюка (5 літ), Онуфрія Шиманського (5 л.) вивезли перед кількома місяцями з Чорткова до вязниці в Дрогобичі.

През. Рузвельт про світовий мир.

ЛЬОНДОН, 29. 12. ПАТ. Вчора на бенкеті, що його уладила фондація ім. Вільсона в Вашингтоні, през. Рузвельт виголосив промову, присвячені справі мира. Альтруїстична й дуже ідеалістична програма, як собі її уявляв пок. президент, не здійснилася. Надмірний зріст націоналістичних змагань серед европейських народів замість зближувати віддалював Америку від міжнародньої співпраці. Нині з огляду на поважне міжнародне положення Америка співпрацює більше з Лігою Націй ніж коли. Ліга стала основою світового мира. Ми не є членами Ліги — сказав през. Рузвельт — і не думаємо до неї вступати, одначе співпрацюємо з нею в кожній політичній справі, яка висовує думки всіх народів у відрізненні від думок політичних провідників і упривілеєних клас або їх імперіялістичних намірів. Населення світа в 90% вдоволене своїми територіяльними кордонами ... готове розброїтися. Світовий мир загрожений рештою, 10 проц., щодо яких треба побоюватися, що підуть за своїми провідниками, які ...ують до територіяльної експанзії коштом ...ів і не хочуть розброїтися або прийняти ...рення, навіть колиб усі інші згодилися на ...зимний ненапад і обмеження зброєнь. Колиб ... 90 проц. могло переконати тих 10 проц., щоби думали самостійно та не дали вести себе на ремінці, то запанував би справжній мир.

Вкінці бесідник поставив три умовини для світового мира: 1) Хай всі народи погодяться кілька літ постепенно усувати всю офензивну зброю, яку мають, і не творити додаткової. Це не забезпечує ще ніякого народу перед інвазією, наскільки йому не признають права забезпечити власні кордони постійними укріпленнями та наскільки не введуть постійної міжнародньої інспекції. 2) Хай всі народи зложать заяву, що ніхто з них не позволить своїм збройним силам переступити кордонів свого краю та перейти на територію іншого. Переступлення людство уважало би актом напасти й воно мусіло би викликати осуд всього людства. 3) Очевидне, що ніяке загальне порозуміння не матиме вартости, коли до нього не приступлять усі без вимки держави, склавши святочне зобовязання. Колиб таке порозуміння приняла величезна більшість держав із тим, що війде в життя лише тоді, коли його приймуть усі, то тоді булоб розмірно легко устійнити, яка держава хоче підкреслити свою приналежність до гурта меншости, яка все ще вірить у силу меча задля інвазії й атакування сусідів.

—o—

З документів часу.

Знову заборона заснувати читальню „Просвіти“ на Лемківщині.

В дні 23. листопада ц. р. внесли члени основники читальні „Просвіти“ в Костарівцях, сяніцького повіту, прохання до староства, щоби староство зареєструвало статут і читальня могла приступити до праці над піднесенням культурно-освітнього рівня своїх односельчан які дотепер пропадали в москвофільському дурмані та безділлі. І ось не проминули ще навіть три тижні, а вже сяніцьке староство надіслало на руки голови читальні о. пароха Й. Гамерського відмовне рішення, яке подаємо в дослівному відписі з оригіналу:

Starostwo Powiatowe Sanockie. L. BP 101 (Stow. ref.) 1933. Sanok dnia 11. grudnia 1933. Do P. T. Założycieli Oddziału Towarzystwa „Proświta“ p. n. Czytelnia Proświty w Kostarowcach do rąk W-bnego Księdza Józefa Hamerskiego. Na zasadzie art. 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. października 1932 (Dz. U. R. P. 94 poz. 808) zakazuję założenia Oddziału Towarzystwa „Proświta“ p. n. Czytelnia Proświty w Kostarowcach, ponieważ założenie tego stowarzyszenia może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa i porządku publicznego. W skład Zarządu Czytelni wchodzą bowiem, za wyjątkiem przewodniczącego, przeważnie miejscowi działacze i sympatycy rozwiązanego stronnictwa Selrob-Jedność, którzy nie dają gwarancji, że działalność Czytelni ograniczy się jedynie ściśle do wypełnienia zadań określonych w statucie, a raczej należy przypuszczać, że pod płaszczem legalnego stowarzyszenia będą się starali szerzyć hasła nielegalnego stronnictwa politycznego.

Od powyższej decyzji wolno wnieść odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie przez tut. Starostwo w ciągu dni 14-tu od dnia następnego po doręczeniu. Starosta powiatowy: Dr. Skwarczyński w. r.

Слід згадати, що в селі Костарівцях нема ні сель-робів ні їхніх прихильників. Ніхто з односельчан не був судово покараний за комунізм. Одначе цікаво, що відмовне рішення видало староство тоді, як наші доморослі москвофіли, підбехтані своїми опікунами, яким не вдалося заснувати в останніх тижнях „Strzelca“ у нашому селі, внесли негайно по нашім проханню письмо до староства, щоби в Костарівцях заснувати ще читальню Качковського. Ось до чого доводить сліпа ненависть деяких москвофілів до всього, що українське. Та проте ніякі перешкоди вже не спинять нашого лемка, який пробудився зі сну і горнеться до праці над своїм відродженням і зміцненням національної свідомости.

ДЕКРЕТ ПРО ДОСТАВУ ЗОЛОТА.

ВАШИНҐТОН, 29. 12. ПАТ. Секретар скарбу Морґентав оголосив учора декрет, що наказує доставити скарбові все золото, яке є в Зл. Державах. Декрет цей є доповненням декрету през. Рузвельта з 28. серпня 1933. Приписам того декрету не підлягають: 1) золото в штабах, задержане на основі дозволу федеральної влади, 2) рідкі монети, що мають вартість для збирачів, 3) кусники золота непереточленого в золото, що не переступає 100 долярів, 4) золото, призначене для промислових цілей, 5) золоті монети й золото в штабах, що є власністю банків, які належать до системи Федерел Резерв, а також власність Реконстрокшен Файненс Корпорейшен, вкінці 6) золото в штабах і закордонне золото, яке є тепер на островах Филипинських, Гавайських і інших позаконтинентальних посілостях Зл. Держав.

РОЗПРАВА ПРОТИ КОМАНДАНТА „СИНІХ СОРОЧОК“.

ДЕБЛІН, 29. 12. ПАТ. Розправа проти ґенерала О'Дофі почнеться тут перед військовим трибуналом 2. січня. Доручений ґенералові акт обвинувачення подає пять точок, які закидають йому приналежність до нелеґальної організації, заохочування до бунтівничих учинків і наклинкування до вбивства шефа уряду Де Валери.

РЕДУКЦІЯ ЖИДІВ.

ЄРУСАЛИМ, 29. 12. ПАТ. Із Баґдаду повідомляють про масову редукцію жидівських державних службовців з причини, як кажуть, надто великої їх скількости. Інтервенція в тій справі в британійського амбасадора остала без успіху.

МИНАЄ ПЕРЕМИРЯ.

МОНТЕВІДЕО, 29. 12. ПАТ. Завтра минає речинець перемиря між Параґваєм і Болівією. Прийшли тут вістки, що Болівія згодилася продовжити перемиря до 14. січня 1934, одначе Параґвай не згодився на те.

—o—

ВИБІР СЕНАТОРІВ У РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ, 29. 12. ПАТ. Колеґія громадських і департаментальних рад вибрала нових сенаторів, 65 із урядової партії і 6 із опозиційних партій, в цьому 3 незалежних консерватистів і 3 членів нар. селянської партії.

—o—

ДЕРЖАВНИЙ ПЕРЕВОРОТ.

БУЕНОС АЙРЕС, 29. 12. ПАТ. У місті велике схвилювання викликали чутки про плянований переворот. У звязку з тим сконсиґнували в касарнях дві бриґади піхоти.

—o—

НОВИНКИ

— **Клопоти з похоронами бл. п. Бачинських.** Дня 29. XII. відбулися похорони о. Корнилія Бачинського, пароха Мишковець, з церкви св. Юра. Родина помершого поминула українське похоронне заведення „Харіс“ і пішла до чужого підприємства. Шістьох працівників „Харісу“, бувш. Січових Стрільців, виставило велику рекламову таблицю „Харісу“ під св. Юром, де на тлінні останки очікував чужий караван з польською обслугою. По кількох хвилинах напало кількох чужих жалібників на людей з „Харіса“ і обзивали „гайдамаків“ ображуючи в до нашу національну гідність. Це наслідки вірности гаслові „свій до свого“! 976

— **В справі „Дару Просвіті“.** Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ взиває всі філії „Просвіти“ надіслати в перших днях січня 1934 р. висланi їм збіркові листи на „Дар Просвіті“. На основі рескрипту трьох воєвідств, що дали дозвіл на публичного відома найдальше до 10. січня збірку, вислід збірки мусить бути поданий до 1934 р. Всі листи мусять повернути до Централі без огляду на те, чи вони виповнені збірками чи порожні. Разом з листами належить відіслати зібрану готівку, якої ніяк задержати не вільно. Філії, що ще не надіслали спису збірщиків зі своїх районів, перешлють їх тепер разом зі збірковими листами.

— **Виступ д-ра Тисяка в радіо.** Дня 1. січня 1934 р. в год. **18.40** вечором співатиме у варшавськім радіо наш відомий співак д-р **Василь Тисяк** по польськи та по італійськи. Зголошені нашим співаком українські пісні управа варш. радія на кілька днів перед виступом відкинула. Цю обставину добре знати українським радієвим абонентам і ще краще собі її зареєструвати в памяті.

— **Особисті вістки.** В гірничій академії в Кракові осягнув дня 20. ц. м. п. Орест Шпіцер, родом з Лежанівки, скалатського повіту, степень інженіра гірника.

— **Трамвай і шкільна молодь.** Дирекція електричного трамваю у Львові повідомляє, що шкільна молодь може також в часі теперішніх шкільних ферій користуватись обниженими картами в ціні 4.50 зол. від 1. січня нового року. Крім того будуть давати півмісячні карти від 16. січня по ціні 2.50 зол.

— **Цукор не подешевіє.** З Варшави повідомляють, що із заповідженої кілька разів обнижки цін цукру не вийде нішо. Обнижці противиться м-ство скарбу зогляду на податкові вплиби від цукру. Противні тій обнижці також фабриканти цукру, боронячись тим, що обнижка цін цукру вимагала би наперед зміни закону, який тепер обовязує.

— **В справі докторатів.** В найближчому часі має появитися розпорядок міністра освіти в справі осіб, що хочуть осягнути вищі наукові степені. Передбачені деякі полекші при осяганні докторату, які полягають на тім, що вищий науковий степень можна буде осягнути ще перед упливом двох років після осягнення степеня маґістра.

— **Викупно промислових свідоцтв.** Скарбова Палата у Львові повідомляє, що станиці викупна промислових свідоцтв на 1934 р. будуть чинні 30. і 31. грудня 1933. без перерви.

— **Нові податки.** Міродатні чинники обмірковують нові приписи в справі самоврядної господарки. Щоби придбати нові джерела доходу, задумують встановити оплати від кавалерів і бездітних подруж, що платять доходовий податок. На покриття коштів суспільної опіки призначують оплати від карт до гри та інших забав.

— **За зневаження державних відзнак** відповідали перед судом в Самборі Микола Манько і Мих. Саврун із Кружок. Після переведеної розправи Савруна засуджено на 2 роки, а Манька увільнено.

— **Фальшиві монети.** У Львові появилися фальшиві 5 і 10-золотові монети, яких жертвою впало багато купців та інших осіб. Монети підроблені незвичайно прецизійно і ріжняться тільки тягарем і глухим звуком від правдивих. Поліції удалося викрити фабрику фальсифікатів у мешканні якогось Ґуралевича і Дидюка.

— **За протидержавні летючки.** Перед трибуналом присяжних суддів у Львові станув студент прав Іван Климів під замітом приналежности до ОУН і кольпортажі протидержавних летючок на терені Сокальщини і Волині. На основі вердикту суддів присяжних трибунал засудив Климова на 15 місяців вязниці. Боронив адв. д-р Біляк.

— **Львівська хроніка.** Арештовано служницю Михайлину Ярошак, що вкрала свому хлібодавцеві Олександрові Кмець при вул. Паценській 299 долярів. — У ресторані при вул. Городецькій поперерізував собі жили авантюрник Дмитро Дурбак. Забрали його до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** Міністер справедливости звільнив із становища нотаря Ізака Розенбліята в Обертині. — В Сухоріччу пов. Львів стверджено кілька випадків черевного тифу. — За образу почтового урядовця в службі засуджено в Самборі на 6 місяців вязниці Ярослава Городиського з Луки. — В Луці пов. Самбір арештовано Стефана і Владисл. Галанів, що напали в лісі на Маєра Блайберга, касієра з Прус і під загрозою забрали йому 230 зол. — В Довгім пов. Стрий згоріла загорода Івана Гринашка. — В Яблонці. в Козовій дім Сен. Маслійовича. — В Я лі арештовано шайку паліїв, що непокоїла сільське населення. — У Познані наглий суд засудив на кару смерти обвинника Марії Огродовсько' та її сина Лабендзевича.

— **Проти гіперпродукції інтеліґенції з вищою освітою.** Німецький міністер внутрішніх справ обмежив до 15.000 число абітурієнтів, що після матури можуть бути допущені до студій у вищих школах Німеччини. **На основі дотеперішньої** статистики 23.000 абсольвентів і абсольвенток середніх шкіл не буде допущених до вищих студій.

— **Дарунки для през. Масарика.** „Лідове Новіни“ повідомляють, що як минулих літ так і цього року президент Чехословаччини Масарик дістав із нагоди свят крім багато листів і телеграм із бажаннями також багато вічних дарунків від найпростіших і найбідніших людей, які так виявляють свою любов для нього. Бувший столярський робітник післав президентові вертеп, який сам вирізав і гарно помалював олійними фарбами. Інший, по фаху фабрикник, післав ґіпсовий модель фантастичного міста. Між дарунками є далі металевий модель дітака, моделі хат і багато рисунків, головно президентових портретів. Один образ великий, на тлі його леґіони. Якийсь винахідник подарував президентові машинку до варення чорної кави, інші прислали книжки, вишивані образи і т. і. Є того дійсно багато, а ще напевно багато прийде й по святах.

— **Команда Союзу Українських Пласту[illegible] Емігрантів** у Чехословаччині подає до ві[illegible], що нова адреса Команди СУПЕ є т[illegible] Ing. Cmola Ireneus Praha-Vrsovice Palackeh[illegible]. Рівночасно повідомляє, що б. пластунки[illegible] вслід за п. Е. Вировим виступили із СУПЕ, [illegible]ложили собі „Гурток старших пластунок Ук[illegible]їна“ і тим нарушили пластовий закон. Згідно[illegible] „Життям у Пласті“ Ол. Тисовського, кожн[illegible], що вступає до УПУ, зобовязується після [illegible]ступлення не закладати ніякої іншої пластов[illegible] організації. Отже „Гурток старших пластун[illegible] Україна“ не має ні морального ні формальног[illegible] права вважати себе провідниками Українськог[illegible] Пласту і жадати від українських пластових ча[illegible]стин звітів з їхньої діяльности.

— **Ріжні вісти.** В другімдні Різдвяних свят відбулося у Варшаві коло 500 вінчань. — Ґр. Альфред Потоцький з Ланцута, власник багатьох земельних маєтків і підприємств, рішив продати більшовикам свою палату у Варшаві за 2 міл. зол. — Німецький письменник „Арнольд Цвайґ, якого твори в Німеччині заборонено, а маєток сконфісковано, вибирається на постійний побут до Палестини. — На залізничій стації Дермaнешті (Ґатна) на Буковині наїхав паровіз на три сестри, Естеру, Лібу і Яфку Кац, що ждали на потяг, і одну вбив на місці, другій відтяв обидві ноги, а третю тяжко ранив на цілім тілі.

— **Повінь в Бразилії.** В Ріо де Жанейро повідомляють про великі зливні дощі, що спричинили величезну повінь в окрузі Катаґезес. Багато осіб утонуло або пропало без вістки. Поверх 2.000 осіб лишилось без даху над головою.

—o—

З театру.

ТЕАТР „ЗАГРАВА“ У ЗБАРАЖІ:

Інсценізація „Землі“ В. Стефаника.

Для історії наших театрів і репертуару годиться закріпити дату 8. 12. п. р. і місцевість Збараж. В цьому дні і в цьому ж городі заінсценізував театр „Заграва“ вперше Стефаникову „Землю“. Спорядив її для сцени і по мистецьки вирежисерував арт. В. Блавацький. Цим разом поет Стефаник, режисер Блавацький і маляр Боровик склались на одну виставу.

Акція відбувається в різьблених гуцульських рамах при переділеній на двоє сцені. Отсим то обрамуванням оригінально і ярко підкреслено мистецькі образи, які чергуються по собі без перерви, а вхопивши раз глядача, держать його в напруженні довго-довго, поки друга заслона

...ає запале. Перед сценою на салі є дошатой. Уважати їх можна музами поета чи пак „словами“ поета. Вони речитативним способом виголошують, ніби сказують, ніби кладуть їх яке різьблене намиста: наперед „Моє слово“, а потім слова поета з поодиноких новель: „Вона — Земля“, „Сини“, „Марія“. Це перша частина. Повна сила сильного трагізму й експресії, вміщених знаменитою грою В. Блавацького й інших артистів.

Друга частина розряджує сопружені нерви ступнево: „Злодій“, „Побожна“, „Moriturі“. Тонка психольогія покутських селян при Стефаникових словах, скупих, а важких як камінь, виступає валвно у грі артистів, виступдюваній до подробиць. Лиш у „Moriturі“ п. Опар викривав свою ролю. Попри тонку гру артистів, слід підкреслити декламацію п. Блавацької, Степової і Боровика.

Постановка цієї інсценізації, головно новелі з другої частини, виведені сценічно, викликали живу дискусію поміж громадянством „за“ і „проти“. Деякі казали: „Гарно читаються новелі, але не надаються на сцену, не моралізують“. Годиться відповісти, що і щось погане, представлене со мистецьки, викликує теж почуття краси. (Доказом нехай буде Роденова бронзова статуя з поганим перекривленим носом).

Стефаникову „Землю“ в постанові В. Блавацького і „Батурин“ зі стилевими декораціями Боровика, з оригінальною постановкою III. дії, яка ніколи не поминає в памяти глядача, з незрівнаною грою і мистецькою характеризацією в особах Мазепи, Меншікова та двох лідів гарно побачити кожному українцеві.

Ф. Когут.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС“: „ПРОКУРАТОР АЛІСІЯ ГОРН“.

Звичайно йдемо на польську фільму з упередженням. Остання фільма приємно нас розчарувала. Вартість фільма „Прокуратор Алісія Горн“ спирається головно на змістовій й оригінальній фабулі повісти Мостовичевої. Фільма багата в емоційні моменти, місцями з гумористичною закраскою, ілюстровані гарними світлинами з природи й будівель Кракова, дискретна музична синхронізація робить загалом приємне враження. Типи: таємничого лікаря-дослідника (Самборський), кап'тана-авантюрника (Бродзевія) й прокуратора-жінки (Смосарська) віддані досить удатно. Зокрема Смосарська дала надзвичайну креацію захисниці суджених і прокуратора в одній особі.

Слід звернути теж увагу на незвичайно виразну дикцію акторів, завдяки якій не треба напружено стежити за блідими надписами.

Б-ко.

—o—

СПОРТ.

З КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩАТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

Заповіджений передше безплатний курс для початкуючих лещатарів відбудеться в суботу 30. XII. ц. р. в годинах від 14.30—16.30 на Вис. Замку (останній перестанок трамваю ч. 4). Час і місце дальших шохових лекцій будуть умовлені на першім трейнінгу. Курс веде мгр. С. Рожанковський.

ҐАКІВКОВІ ЗМАГАННЯ.
ПОГОНЬ — УКРАЇНА 3:0 (1:0, 2:0, 0:0).

Змагання за мист. А-кляси. Суддя п. Раніц не признав одного голя, стріленого Україною, бо його не завважив, зате признав одного голя для Погоні, стріленого з виразного оф-зайду. На основі ходу гри, Україна була, можна сказати, цілком рівнорядним противником Погоні і ті змагання повинна була ремісувати. Видців 500.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Змагання цих дружин за мистецтво А-кляси відбудуться в неділю 31. ц. м. на торі при вул. Яблоновських. Початок: год. 12. вполудне. Україна мусить ті змагання виграти, якщо хоче запевнити собі ще місце в табелі.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.
Субота, 30. XII. год. 7.30 веч. „Гроші то все“.
Неділя, 31. XII. год. 3.30 поп. „Фрайлін Доктор“.
Неділя, 31. XII. год. 7.30 веч. „Гроші то не все“.
Неділя, 31. XII. год. 11. веч. „Весельчак“.

Театр Ріжнородностей.
Субота 30. XII. год. 7.30 веч. „Стефек“.
Неділя, 31. XII. год. 3.30 поп. „Моя се[illegible]“
[illegible] XII. год. 7.30 веч. „Стефек“.
[illegible] XII. год. 11.30 веч. „Фотель [illegible]“

Кіна.

[illegible] путах зрадників“, „Флін і [illegible]рителі“.
[illegible] „Присуд життя“, „Не дамо [illegible]“
[illegible]ГЛЯНТИК: „Забавка“.
[illegible]АНДА: „Піднебесний романс“.
[illegible]АСІНО: „Брат дявола“, Льорель і [illegible]ді.
[illegible]ОПЕРНИК: „Роскішні турботи“ Моріс Шевальє.
[illegible]ХОЛІСЕЙ: „В тіні хреста“, вертеп: „Під ялинкою“
МАРУСЕНЬКА: „Роскішні турботи“ Моріс Шевальє.
МІРАЖ: „Спів, цілунок, дівчина“.
МУЗА: „Син Індії“ Рамон Новаро.
ПАЛЯС: „Прокуратор“ (Алісія Горн).
ПАН: „С. О. С.“ — Ледяна гора.
ПАСАЖ: „Бандит детектив“ (Кен Мейнард) і додатки.
ХИМЕРА: „Король циганів“.
СТИЛЕВЕ: „Чанду“, ревія: „Коли зорі світять“.
УТІХА: „Кохання та пімста донського козака“ з Ів. Мозжухином.

Закордонне радіо.

Субота, 30. грудня 1933.

Льондон (355.9) 16.30 Концерт музика, спів, 22.00 Сучасна камер. музика; **Відень** (517.2) 13.10 Популярна музика, 20.05 „Кохання та ненависть у Вердія“ (музика, спів); **Братислава** (279.3) 12.30 Концерт; **Мор. Острава** (263.8) 10.10 Музика, 22.15 Всячина (музика, спів); **Прага** (488.6) 16.00 Легка музика, пісоньки, 20.10 Пісоньки; **Білгород** (430.4) 16.40 Мельодії, популярні пісоньки; **Ковно** (1935) 20.20 Спів; **Кенігсвустергавзен** (1634.9) 10.10 Нар. пісоньки, 19.00 Два славні піяністи; **Мінхен** (533) 15.20 Нар. пісні; **Мільакер** (360.6) 20.10 „Дер безе Гайст Люмпацці Вагабундус“ веселий радіообраз на осн. Нестроя; **Стокгольм** (435.4) 16.00 Спів, 20.00 Данця танкова музика; **Будапешт** (550.5) 12.05, 13.30, 18.40, 22.45 Концерт, 21.50 Циг. музика, спів; **Рим** (441.2) 19.30 Арії та пісні, 20.50 Опера.

Неділя, 31. грудня 1933.

Відень (517.2) 10.00 Орг. музика, 10.50 Спів, 15.35 Камер. музика, 20.05 „Тріп-Трап“ комедія Нестроя, 21.45 Сильвестровий вечір; **Братислава** (279.3) 21.15 Оп. музика, спів; **Кошиці** (293.5) 9.15 Квартет, 18.00 Сильвестер для народу: „Дядько Бадура та дядько Дурний розглядають стратосферу“ (спів); **Прага** (488.6) 19.05 „Почтиліон із Льонжімо“ ком. оп. Адама, 22.30 „Злочин і кара“ комедія з життя СРСР, Зощенка; **Букарешт** (394.2) 17.00, 22.00 Музика, 20.00 Два фортепіяни; **Міляно** (331.5) 17.00 Музика, 21.00 Опера; **Рим** (441.2) 17.00 Симф. концерт.

Львівське радіо.

Субота, 30. грудня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.41 Популярна музика з грамофону; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Лев Рапель (12-літній піяніст); 16.00 Авдиція для хорих, сальонова орхестра; 16.40 Лекція фр. мови; 16.55 Солісти (музика, спів); 18.00 Відчит „Йос. Мегофер, 10-ті роковини його мистецької праці“; 18.20 Хор Дана; 19.05 Театр. фейлетон; 19.15 Всячина; 19.25 Рецитації свят. поезій; 19.40 Спортові вістки; 20.00 Легка музика, пісоньки; 21.00 Техн. скринька; 21.20 Концерт польської музики; 22.00 Танкова музика; 23.05 „Віленська Зазуля“.

Неділя, 31. грудня 1933.

9.00—9.54 Ранішня авдиція; 11.40 Місії в Китаю; 12.10 Метеорольог. вістки; 12.15 Муз. поранок, „Як працюють у фабриці порцеляни“; 14.00 Рільнича балачка; 14.15 Ринки рільних продуктів; 14.25 Популярна музика з грамофону; 15.00 Сусп.-гор. виховання сільської молоді; 16.00 Для дітей „Сильвестер“; 16.30 Славні артисти (грамофон); 16.40 Літер. чвертьгодина „Новий Рік“; 17.00 Балачка „Тому 200 літ“; 17.15 Польська музика нар. характеру, спів; 18.00 Авд. „Моя пестійка“; 18.40 Шлягери в 1933 р. (грамофон); 19.00 Фільмова продукція в мин. році; 19.10 Всячина; 19.50 Легка музика, пісоньки; 21.00 Фейлетон „Сильвестрові небелиці“; 22.15, 22.16 Спортові вістки; 22.25, 23.05 Танкова музика; 23.50 Спеціяльна авдиція; 0.5 Парада зір; 0.30 Сильвестрова авдиція з Познання; 1.00 Сильвестрова авдиція зі Львова; 1.30—2.00 Продовження паради зір.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові в приватних оборотах платили за долар по 5.67 зол.

Золото: долари 8.95—8.98, [illegible] фр. 35.80—36.20, дукати 82.50—82.[illegible] 46.00—46.75, корони 37.20—37.60.

Срібло: корони 0.30, фльорени 0.72, рублі 1.20.

У Варшаві були такі курси: Льондон 29.10—29.08, Париж 34.85 і пів, Берлін 212.30, Цюріх 172.20, Амстердам 357.75, Нюйорк кабель 5.71, Нюйорк чеки 5.73.

Присилайте передплату!

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА“

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 29. XII.: молоко 17 сот., сметана 70 сот., яйця зол. 6.40—6.60 за копу, масло —.—. Тенденція на молоко і сметану слаба, на яйця удержана, на масло вичікуюча.

Масло в дні 21., 22. і 23. по зол. 2.80 за 1 кг.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Замісць вінка на могилу бл. п. Інж. Мих. Гамоти зложили панство Пежанські 20 зол. на Рідну Школу.

На Рідну Школу зложив Вп. Інж. М. Творидло, Львів 10 зол. замісць вінця на могилу бл. п. Аріяна Домбчевського.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

КОВДРИ 9.50 — фіранки 5.60 ручної роботи філе за безцін. Брокати від 2.90, брокатові накидки 7.50. Одинока випрібня ФРАЙЛІХА, Сикстуська 21. 660 5—?

ДО 1000 ЗОЛОТИХ МІСЯЧНО запевнюємо енергійним особам. Інформації дає Т-во Банкове, Grodno, ul. Hoovera 9. 13-15

КУХОННУ посуду по цінах дотепер невиданих продає РЕНТІШНЕР, Леґіонів ч. 37. 30/49а 3—5

КОЛЯДИ Безкоровайного на фортепян 2 зол. книгарня Шевченка. 514 2—3

КОВНІРЕЦЬ будеш мати чистий, лише занеси до пральні ГОВИКОВИЧА, ДОМІНІКАНСЬКА 4. 816 3—10

ЛЕЩАТАРСЬКІ УБРАННЯ, найновіші крої, найліпша робота, найнижчі ціни. „ПАЛІЮМ“, Гетьманська 22, побіч Промислового Музею 13/47 9-15

ПИЙТЕ НАЙКРАЩИЙ ЧАЙ І КАВУ А. СЕРАФІНА, Львів — Сенкевича 5. 2—8

ЦУКОРНЯ „ПЧІЛКА“ — Ринок 27 — приймає святочні замовлення. 37/50 1-3

1—2 КІМНАТИ з кухнею шукаю. Зголошення до Адміністрації під „Мешкання“. 1824 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

†

Д-р Іван Кміцикевич

адвокат

помер 29. грудня 1933. в 60 р. життя. Вивіз тлінних останків відбудеться в суботу 30. грудня 1933 р. в год. 3. попол. з дому жалоби при вул. Романовича ч. 11. до Личаківської рогачки.

Похорони відбудуться в неділю 31. грудня 1933 в год. 3 попол. з парохіяльної церкви в Бродах на місцевий цвинтар до родинної гробниці, про що повідомляють опечалена Дружина і Рідня.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
одношпальтовий в тексті і новинках	0.60
на першій сторінці	0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	0.10
шукаючі праці	0.07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 450.—
	1/2	250.—
	1/4	130.—
	1/8	70.—

[illegible]едакцію відповідає Олександер Костик[illegible] [illegible]дає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.